

УДК 330.354

Ірина Нагорняк, ст. викладач

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

КУЛЬТУРА ЯК ФАКТОР ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ

Анотація. У тезах розглянуто зміст та вплив культури на економічне зростання. Визначено механізми, через які культура чинить вплив на економіку, а також компоненти культури праці.

Ключові слова: культура, культура праці, економічне зростання.

Iryna Nahornyak

CULTURE AS A FACTOR OF ECONOMIC GROWTH

Abstract. The article covers the substance and impact of culture on economic growth. It is determined the mechanisms through which culture influence on the economy and the components of the work culture.

Keywords: culture, work culture, economic growth.

На сьогодні чітко прослідковуються економічні відмінності між країнами. Хоча деякі країни досягли успіху в економічному зростанні, і вважаються багатими, частина країн залишається найбіднішими. Що ж лежить в основі цих відмінностей? Економічне зростання і сталий розвиток визначають економічні, соціальні та екологічні фактори, при цьому економісти акцентують увагу на ролі та значенні економічної детермінанти. Проте, існує і четвертий фактор – це культура, вплив якої зазвичай недооцінюють, приймаючи технічний прогрес, накопичення факторів виробництва і т.п., як ключові і мало не єдині фактори економічного зростання. Вплив культури на економічний розвиток є значним, і, навіть, може бути одним із ключових факторів, що визначають економічне зростання. Річ у тім, що, якщо у суспільстві присутні здорові і сильні культурні спільноти та нації, то у нього більше можливостей у виробництві та володінні конкурентними перевагами на міжнародному рівні.

Культура - це плід людської цивілізації; це спосіб життя і система поведінки, вона також містить матеріальні об'єкти, які пов'язані з діяльністю людини. Вона не ізольована від історії і суспільного прогресу. Вона є накопичувальною і безупинною: її вплив переноситься з покоління в покоління. Одне з основних визначень культури – спільні цінності та переконання – означає, що культура формує цінності, формує відносини і впливає на поведінку. Крім цього, культура визначається, як особливий спосіб життя, цінності та сенси, які є спільними для різних груп та історичних періодів. Культури змінюються від одного суспільства (або однієї соціальної спільноти) до іншого. Стверджують, що культура в суспільстві має «пам'ять на обличчя»: інструменти та ідеї, які є загальними, передаються наступним поколінням, оскільки вони мали практичне значення в певний історичний момент часу.

Культура чинить вплив на економічний розвиток через вплив на закон, мораль, етику і релігію, споживчі смаки, соціальну політику, інститути державного управління та організації. Невід'ємною частиною культури є культура праці.

У культурі праці дослідники виділяють кілька компонентів: 1) вдосконалення трудового середовища, тобто умов, в яких проходить трудовий процес; 2) культура трудових відносин, створення сприятливого морально-психологічного клімату в трудовому колективі; 3) культура праці особистості - являє собою органічну єдність знань і трудової діяльності. Важливий компонент культури праці - це професійні знання та ди-

сципліна. За сукупністю трудових якостей можна оцінювати рівень трудової культури особистості. Висока культура праці – важливий фактор економічного зростання країни.